

Cannabis (marijuana och hasch)

Publicerad 20.12.2005. Uppdaterad 2.9.2009

Till cannabisprodukterna hör hasch, cannabisextrakt (s.k.hascholja) och marijuana som utvinns ur en hampväxt som heter Cannabis sativa. Marijuana består av hampans blomställningar och översta skott. Hasch och hascholja framställs av hampans toppar. Den aktiva substansen i cannabis är THC, det vill säga delta-9-tetrahydrocannabinol, som är fettlöslig. Hascholjan är den starkaste av cannabisprodukterna, marijuana i regel den mildaste.

Cannabis brukar blandas med t.ex. tobak i en cigarrett eller pipa och sedan rökas. Cannabis intas också i te eller som ingrediens i bakverk. Ett nyare användningssätt är att förånga (vaporisera) cannabis, vilket görs genom att släppa het ånga genom marijuanan. Under de senaste åren har hemodling av cannabis ökat betydligt i Finland.

Cannabis ger olika effekt beroende på användarens känsloläge och på sällskapet. Effekterna varierar beroende på om substansen används tillsammans med andra droger, och om missbrukaren är en nybörjare eller erfaren. De omedelbara effekterna är att man blir pratsam och glad, hämningarna släpper och man känner stark hunger. Fysiska effekter är ökad puls och blodsprängda ögon.

I ett senare skede kan missbrukaren bli tystlåten, tillbakadragen och sömning. Vid större doser är effekterna kraftigare och kan då leda till att färg-, ljus- och hörselhallucinationer, panikattacker och illamående. Effekterna består också av att närminnet och prestationsförmågan försvagas så att missbrukaren inte klarar av koncentrationskrävande uppgifter som t.ex. bilkörning.

I ljuset av forskningsdata kan långvarigt bruk av cannabis, uppenbarligen beroende på individens känslighet och tolerans, öka risken för att insjukna i schizofreni eller depression. Det finns tillsvidare inga säkra forskningsresultat om effekterna av fortsatt, långvarig användning. Dock vet man att rök från cannabis ökar förekomsten av luftvägssjukdomar och lungcancer, eftersom cannabisröken innehåller avsevärt högre doser tjära än vanliga cigaretter. Även om man drar in röken i lungorna till exempel från en vattenpipa eller s.k. "bong", ökar mängden skadliga ämnen som går ner i lungorna och delvis också ut i blodcirkulationen. Denna risk finns inte då substansen intas oralt (via munnen), men å andra sidan är det då svårare att kontrollera dosens storlek eftersom effekten kommer senare och är starkare än vid rökning.

Hos några personer som använt cannabis i stora mängder under lång tid, har konstaterats psykiska förändringar i form av apati, ovilja att ta sig an nya utmaningar, dålig hygien samt ointresse för sex och socialt umgänge. Detta syndrom kallas ammotivationssyndromet, och har påträffats speciellt hos unga och unga vuxna. Amotivationssyndromet kan innebära en risk i ett livsskede då framgång i studier och arbetslivet påverkar hela resten av livet.

Vid regelbundet och långvarigt missbruk av cannabis utvecklas en tolerans, och missbrukaren behöver då ständigt större doser för att substansen ska ge samma effekt. Regelbundet bruk kan leda till psykiskt beroende. Stora mängder dagligen kan medföra ett fysiskt beroende. Den som röker cannabis blandat med tobak får på mycket kort tid ett psykiskt och fysiskt beroende av nikotin. Abstinensbesvär vid missbruk av cannabis är sömnrubbningar, nervositet, svettningar samt dålig matlust. De fysiska besvären sitter vanligtvis i ungefär en knapp vecka.

Det verksamma ämnet i cannabis, Δ 9-tetrahydrocannabinol (THC), lagras i fettvävnaderna och frigörs mycket långsamt. Efter att man har slutat långvarigt bruk av cannabis kan drogtestet visa positivt för cannabis i till och med över en månad.

MD Ulrich Tacke

Docent i farmakologi, Kuopio universitet

PM Sanna Sairanen

I [animationen Droger och hjärnan](#) berättas hur olika rusmedel påverkar användarens känslor och beteende via signalsubstanser.

Källa till webbadress: <https://paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/droger-och-ovriga-beroenden/cannabis-marijuana-och-hasch>